

קונטרס

צדקה וטוב

יגלה מעלת האדם העוסק בצדקה וחסד, שעל-ידי-
זה הוא פותח את כל השערים למעלה, ותפלתו
מתקבלת ברחמים וברצון לפני אדון כל.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אֵין עוֹד דְּבַר
יוֹתֵר חָשׁוּב אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמִי
שְׁעוֹשֶׂה צְדָקָה וְחֶסֶד עִם עֲנִיִּים,
וְגוֹמֵל טוֹב עִם כָּל בֶּן אָדָם, וּבְזֵה
מִרְאֶה אֶת שְׁלֵמוֹתוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה
צְדָקָה עִם כָּל עֲנִי, וְעוֹשֶׂה טוֹב עִם
כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וּמִרְאֶה אֶת טְהוֹר
נִשְׁמָתוֹ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתקסו)

קונטרס

צדקה וטוב

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְזַכֵּר, שֶׁהַקְדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא מְמַלֵּא כָּל עַלְמֵינ וְסוּבֵב כָּל עַלְמֵינ וּבְתוֹךְ
כָּל עַלְמֵינ, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם
אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר זֶה
עֲצָם אֱלֻקוֹת, הַכֹּל זֶה אֱלֻקוֹת וְאֱלֻקוֹת זֶה הַכֹּל,
וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בָּרָא אֶת עוֹלָמוֹ בְּצוּרָה כְּזוֹ,
שֶׁמִּבְּחוּץ לֹא יֵרְאוּ כְּלוּם רַק גִּשְׁם עֵב וְגַם, אֲבָל
כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה וְחוֹתֵר וּמִבְקֵשׁ וּמְחַפֵּשׁ, אֲזִי מוֹצֵא אֶת
הָאֱלֻקוֹת בְּכָל דָּבָר וְדָבָר. וְאֵלֹהֵי הַמְּצוּוֹת שֶׁאָדָם מְחַיֵּב
לְקַיֵּם בְּכָל יוֹם, שֶׁכָּל מְצוּוָה וּמְצוּוָה הִיא כְּלִי לְקַבֵּל
הָאֵרֶת הָאוֹר אֵין סוּף. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן,
חֵלֶק ב', סִימָן ע"א), שֶׁבְּכָל יוֹם, בְּכָל שָׁעָה וּבְכָל רִגַע
וּבְכָל שְׁנֵיָהּ, יוֹרֵד נֵעָם הָעֲלִיּוֹן מִכָּל הָעוֹלָמוֹת אֶל
הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁאָדָם מְרַגֵּשׁ אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ
יְתֻבְּרוּ. אֲבָל אָדָם צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה לוֹ כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אֶת

הנעם העליון. ומהו הכלי? צדקה. כי צדקה זה נדיבות לב, כדכתיב (שמות כה, ב): "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי"; כשיהודי נותן צדקה, נפתח לו הלב, ועל-ידי שלבו פתוח, יכול להרגיש את הקדוש-ברוך-הוא. לזאת, בני ובנותי היקרים! בשעה שמבקשים מכם צדקה, תראו לתת בנדיבות לב, תשתדלו לעזור לכל מי שבא אליכם, וכן תבקשו ממנו יתברך בכל יום שיזמין לכם למי לתת צדקה. כי כף פתוח בזהר הקדוש (וירא קד): מי שהקדוש-ברוך-הוא אוהב אותו, שולח לו מתנה עני. לזאת, כשבא לביתכם עני, תראו לקבלו בסבר פנים יפות, ותעזרו לו. כי העניים הם הכלי של הקדוש-ברוך-הוא, וכשאדם נותן לעניים, אזי הקדוש-ברוך-הוא משפיע עליו כפל כפלים. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ד'), פתוב (דברים טו, יא): "פתח תפתח את ידך"; תכף כשאדם פותח את ידיו, כבר נפתחים לו פתחים למעלה בכל העולמות; כי בזה שאדם משפיע צדקה לזולתו, הקדוש-ברוך-הוא פותח לו כל הצנורות מלמעלה, ומשפיע עליו אור וזיו ודבקות וחיית עליונה, וממילא יש לו אחר-כך שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו.

מה אנו רואים? בני-אדם מפחדים לתת צדקה, כי חושבים, שאם יתנו צדקה, יפחת משלהם, חושבים שנתנו משלהם לאחרים, ומה יהא אתם, מה יהא עליהם?! אבל באמת, כִּאֲשֶׁר אָדָם נוֹתֵן צְדָקָה, בְּזֶה מְגִלָּה שְׂמֵאֲמִין בְּהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זֶן וּמְפָרְנֵס לְכָל, וְכָל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שָׁלוּ, כְּדֹכְתִיב (חגי ב, ח): "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם ה'"; בְּזֶה שְׂאָדָם נוֹתֵן צְדָקָה, בְּזֶה מִתְחַזְּקֵת אֲצִלוֹ הָאֱמוּנָה, שְׂמֵאֲמִין בְּאֵל עוֹלָם, שֶׁהוּא מְחַיֶּה וּמְהַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ. וְכִאֲשֶׁר אָדָם חִזַּק בְּאֱמוּנָה בְּהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָז יָכוֹל לְבַקֵּשׁ מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל צָרְכָיו. לְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֹא בַתְּרָא י.): רַבִּי אֶלְיעֶזֶר קָדָם הַתְּפִלָּה גָּתֵן צְדָקָה; כִּי בְּרַגַע שְׂאָדָם נוֹתֵן צְדָקָה, נִפְתָּחִים לוֹ כָּל הַשָּׁמַיִם וּשְׁמַי הַשָּׁמַיִם, וּתְפִלָּתוֹ מִתְקַבֶּלֶת לְמַעְלָה.

לזאת, בני ובנותי היקרים! זכרו את מה שאומרים חכמינו הקדושים (תמורה טז.): בַּשָּׂעָה שֶׁעָנִי הוֹלֵךְ אֲצֵל בַּעַל-הַבַּיִת וְאוֹמֵר פְּרֻנְסָנִי, אִם מְפָרְנֵסוֹ — מוֹטָב, וְאִם לֹא, עֲשִׂיר וְרֵשׁ נִפְגָּשׁוּ, עוֹשֶׂה כָּלֵם ה' (משלי כב, ב), מִי שֶׁעֲשָׂהוּ עֲשִׂיר לְזֶה, עוֹשֶׂה אוֹתוֹ עָנִי, מִי שֶׁעֲשָׂהוּ עָנִי לְזֶה, עוֹשֶׂה אוֹתוֹ עֲשִׂיר; וְזֶה

הנפסיון שלנו, שמנסים אותנו מן השמים, בשעה שאתם שומעים שמבקשים אתכם צדקה, אל תקמצו ואל תאמרו — אין לי, הזמנים קשים, אני בעצמי מלא חובות וכו', כי אז מנסים אתכם מן השמים, ואם אתם נותנים בשפע, הקדוש-ברוך-הוא יתן לכם כפל כפלים, ואם, חס ושלום, אתם מקמצים, גם מלמעלה נסגרות כל הדלתות. ואנו עדים, שבני-אדם סובלים כל-כך הרבה סבל, עניות ודחקות, עד שאומרים חכמינו הקדושים (שמות רבה לא, יד): אלו נתקבצו כל יסורין לצד אחד, והעניות לצד אחד — העניות מכרעת לכלן; ומי מאתנו אינו יודע מה הן חובות?! ונעשים אובדי עצות פיצד לצאת מהחובות וכו', באים חכמינו הקדושים ואומרים: אומר הקדוש-ברוך-הוא: אם אתה נותן צדקה — אני נותן לך, כמו שפתיב (שמות כה, ב): "ויקחו לי תרומה"; בזה שנותנים תרומה, לוקחים אותי, כביכול אומר הקדוש-ברוך-הוא. כי בזה שאדם נותן צדקה ביד רחבה ואינו מקמץ, הוא ממשיך את האלקות בתוך הבית שלו, בתוך הלב שלו, וכשאדם מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא בתוך לבו, אזי מדבר תמיד אליו יתברך. כי, בני ובנותי היקרים! עליכם לזכור, שאין לנו בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא,

ואם אנו צריכים משהו, רק הוא הכתבת אליו אנו צריכים לפנות, ורק ממנו לבקש, וכל אשר אנו מבקשים ממנו יתברך — יתן לנו. ולמה אין לנו? כי איננו מבקשים ממנו. ולמה איננו מבקשים ממנו? כי אמונתנו אינה חזקה. וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סב): אם אדם היה מאמין באמונה ברוחה ומזככת, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אתו, עמו ואצלו, היה מדבר אליו יתברך, ומספר לו כל צרכיו, ולא היה רץ לפלוני או לאלמוני, אלא אל הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, והיה רואה ישועות ומדוע אין לאדם אמונה? כי אינו נותן צדקה והוא קמצן. ואומר התקוני זהר (דף ב.): קמצן נבל במקוניה, ומראה את קטנות וצמצום דעתו, שבא מחמת חסרון אמונתו בו יתברך. כי מי שנותן צדקה, בזה מגלה שמאמין באל עולם, שהכסף והזהב שלו, והוא מחיה ומתהוה ומקיים את כל הבריאה בלה, ובזה שנותן, מגלה שאינו מפחד שלו לא יהיה, אדרבה! נותן ביד רחבה, כדכתיב (דברים טו, י): "נתון תתן" — אפלו מאה פעמים (ילקוט דברים תתצח). ואנו עדים, שכל אלו המרבים בצדקה וחסד, ועוזרים לזולתם, הקדוש-ברוך-הוא עוזר להם. וכך אומרים חכמינו הקדושים (פנחומא משפטים טו): אמר

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, נִפְשׁוּ שֶׁל עָנִי הֵיטָה מִפְּרָכָסֶת לְצֵאת מִן הָרָעַב, וְנָתַתָּ לּוֹ פְּרֻנְסָה, וְהַחַיֵּיתָ אוֹתוֹ, חַיֵּיךָ שָׂאֲנִי מִחֲזִיר לֶךָ נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ, לְמַחֵר בְּנֶךָ אוֹ בְּתֶךָ בָּאִים לַיְדֵי חַלִּי, וְאֶזְכֹּר לָהֶם אֶת הַמְצָוָה שֶׁעָשִׂיתָ עִם הָעָנִי; עַד כִּדֵּי כֶּךָ גְּדוּלָה רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעֵינֵינוּ צְדָקָה, שֶׁשָּׂאֲדָם עוֹשֶׂה צְדָקָה וְחֹסֵד עִם הַזּוֹלָת, לְמַחֲרַת כְּשֶׁבָא אֵיזָה דִּין אוֹ מִשְׁפָּט עַל בְּנֵינוּ אוֹ בְּנוֹתֵינוּ, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זוֹכֵר לָנוּ אֶת הַצְּדָקָה שֶׁעָשִׂינוּ.

לזאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! בְּאוֹ וְנִתְחִיל לְתַרֵּם צְדָקָה בְּיַד רַחֲבָה לְכֹל עָנִי שֶׁבָא לְבֵיתֵינוּ, וְנִקְבְּלוּ בְּסֹבֵר פָּנִים יְפוֹת. כִּי כֶּךָ אוֹמְרִים תְּחַכְּמֵנוּ הַקְדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ זוֹטָא שִׁיר הַשִּׁירִים א'): הַדּוֹרוֹן שֶׁל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — צְדָקָה. הַנּוֹתֵן צְדָקָה — אֶפְלוּ הֵיטָה בְּיָדוֹ עֲבָרָה, וְנִחַתְתָּם בְּיָדוֹ לְאַבֵּד, יְכוּל לְהִיּוֹת מְקַבֵּל שְׂכִינָה בְּכֹל יוֹם, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לְמַלְאָךְ שֶׁל פְּרָעַנוּיּוֹת אַל תִּגַּע בּוֹ. שְׁמָעוּ נָא, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, מַה שֶׁחַכְּמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים אוֹמְרִים, כְּשֶׁנִּשְׁפָּט אָדָם עַל עוֹן חָמוּר שֶׁעָשָׂה, וּמַלְאָךְ פְּרָעַנוּת בָּא לְקַחַת אֶת נִפְשׁוֹ, וְאָדָם נוֹתֵן צְדָקָה, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מַצִּיל אוֹתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (מְשִׁלֵּי י, ב): "צְדָקָה תַצִּיל מִמּוֹת".

כָּל-כֶּף גְדֹלָה רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבַרֵךְ — כְּשֶׁרוֹאֶה שְׂיֵהוּדֵי
 עוֹשֶׂה צְדָקָה וְחֶסֶד עִם עֲנִיִּים; וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
 הַקְדוֹשִׁים (רוּחַ רַבָּה ה, ד): בֵּא וּרְאֵה כִּמָּה גְדוֹל כֹּחַהּ
 שֶׁל צְדָקָה וְכֶחֶז שֶׁל גּוֹמְלֵי חֲסָדִים, שֶׁהֵם חֹסִים לֹא
 בְּצֵל כְּנָפֵי שָׁחַר, וְלֹא בְּצֵל כְּנָפֵי אֶרֶץ, וְלֹא בְּצֵל כְּנָפֵי
 שָׁמֶשׁ, אֲלָא בְּצֵל מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם; בְּזֶה שֶׁאָדָם
 נוֹתֵן צְדָקָה, מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ גְלוּי שְׂכִינָה; כִּי מֵאֲמִין
 שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַיֶּה וּמְהַיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל
 הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וְהַכֹּל זֶה אֱלֻקוֹת וְאֱלֻקוֹת זֶה הַכֹּל,
 וּמִבְּקֵשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵךְ כָּל מֵה שֶׁצָּרִיךְ. לְזֹאת עֲלֵיכֶם
 לְתַרֵם צְדָקָה לְכֹל עָנִי הַפּוֹשֵׁט יָד וּמִבְּקֵשׁ עֲזָרָה; כִּי
 בְּזֶה אַתֶּם מְגַלִּים שְׂאֵתֶם בְּנֵי אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב,
 כִּי הִמְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, בְּזֶה מְגַלֶּה שֶׁהוּא מְזַרַע
 הָאֲבוֹת הַקְדוֹשִׁים, וְכֹל מִי שֶׁאֵינוֹ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת,
 מְגַלֶּה שֶׁאֵינוֹ מְזַרַע אַבְרָהָם אָבִינוּ. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיְקָרִים! בְּדוֹר הַזֶּה שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט הָעֶרְב־רַב בְּעוֹלָם,
 וּמְגַלִּים כָּל מִינֵי הַבָּלִים וְזִהְמוֹת, וְרוֹצִים לַעֲקֹר אֶת
 הַתּוֹרָה — הִיא לֹא תִהְיֶה, עֲלֵינוּ לְמָסַר נַפְשֵׁנוּ
 וְלִתְמוֹךְ בַּתּוֹרָה, עֲלֵינוּ לְמָסַר נַפְשֵׁנוּ לְעֹזֵר לְכֹל
 הַיְשִׁיבוֹת, לְכֹל הַפּוֹלְלִים, לְכֹל תַּלְמוּדֵי-הַתּוֹרָה וּבְתֵי-
 הַסֵּפֶר, שְׁלוֹמְדִים שֵׁם תּוֹרַת הַנְּיָ"ה בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ
 שְׁמוֹ. הֵיכָן שְׂמַגְלִים אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — שָׁם

מצוה לעזור, פי בזה מורידים את השכינה בעולם.

לזאת, בני ובנותי היקרים! ראו להכניס את בניכם ובנותיכם במוסדות תורה, אשר שם לומדים את תורת ה' ה"ה ברוך הוא וברוך שמו, ותשתדלו לעזור לישיבה, לכולל, לבית-הספר, לתלמוד תורה, היכן שילדיכם לומדים, ובזה תפתחו פתחים בשמים, שתתקבלנה תפלותיכם במהרה. פי ככל שאדם מרבה בצדקה, פותח פתחים בכל העולמות כלם, ותפלתו מתקבלת בשמים. ובפרט כשאדם זוכה ונותן צדקה למקום שמגלים ומפרסמים את הקדוש-ברוך-הוא, אין למעלה מצדקה זו, פי סוף כל סוף הקדוש-ברוך-הוא משפיע את הנעם עליון, רוחניות אלקות בכל יום ויום מחדש, כמו שאנו אומרים בתפלה: "המחיד בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית"; בכל יום, בכל שעה, בכל רגע ובכל שניה הקדוש-ברוך-הוא מחידש את עולמו, ולמה איננו זוכים לראות את זאת? למה אנו מסתובבים בדפאון ובשברון לב? פי לבנו אטום, עד שאיננו משיגים רוחניות אלקות. אבל בזה שנתרם צדקה ביד רחבה, בזה יפתח לבנו להשיג רוחניות אלקות, ותשמע תפלתנו.